

Luuk. 4:23-30

Jeesus sanoi:

»Kohta te kaiketi tarjoatte minulle sananlaskua 'Lääkäri, paranna itsesi!' ja sanotte: 'Tee täälläkin, omassa kaupungissasi, kaikkea sitä, mitä sinun kerrotaan tehneen Kapernaumissa.'» Ja hän jatkoi: »Totisesti: kukaan ei ole profeetta omalla maallaan. Uskokaa minua: Israelissa oli monta leskeä Eliaan aikana, silloin kun taivas ei antanut vettä kolmeen ja puoleen vuoteen ja koko maahan tuli kova nälänhätä. Silti Eliaa ei lähetetty heidän luokseen, vaan Sidonin maahan, Sarpatissa asuvan leskivaimon luo. Samoin Israelissa oli monta spitaalista profeetta Elisän aikana, mutta yhtäkään heistä ei puhdistettu, ainoastaan Naaman, joka oli syyrialainen.»

Tämän kuullessaan kaikki, jotka olivat synagogassa, joutuivat raivon valtaan. He ryntäsivät paikaltaan, ajoivat Jeesuksen ulos kaupungista ja veivät hänet jyrkän teelle syöstäkseen hänet sieltä alas; kaupunki näet oli rakennettu vuorelle. Mutta Jeesus kulki väkijoukon halki ja jatkoi matkaansa.

Totuus satuttaa.

Mielin kielen puhetta on mukava kuunnella, mutta jos joku laukoo kohti tulevia totuuksia, se ei tunnu hyvältä. Jos synty saarnataan synniksi ja se osuu omaan sydämeen, niin vihaksi pistää. Emme halua kuulla totuutta, varsinkaan sitä yhtä ainoaa, Jumalan totuutta. Joudumme raivon valtaan ja hyökkäämme Jumalaa ja lähimmäistämme vastaan. Vika on muissa, nimenomaan ja ainoastaan muissa. Tämä on vanhan ihmisen ääni. Se on itsekäs ihminen, joka vetää meitä pois Jumalan luota.

Päivän evankeliumista kuulimme luettavan: *"Tämän kuullessaan kaikki, jotka olivat synagogassa, joutuivat raivon valtaan. He ryntäsivät paikaltaan, ajoivat Jeesuksen ulos kaupungista ja veivät hänet jyrkän teelle syöstäkseen hänet sieltä alas."*

Jeesuksen totuudellinen puhe satutti nasaretilaisia. He joutuivat raivon valtaan. Jopa siinä määrin, että ajoivat Jeesuksen ulos kaupungista ja yrittivät syöstä hänet alas kalliojyrkän teeltä. Miksi he suuttuivat näin silmittömästi Jeesukseen?

Jeesuksen puhetta voimisti tietenkin se, että hän puhui naapureilleen, tutuilleen ja sukulaisilleen. "Kuka tämä Joosefin poika luulee olevansa? Kuka hän on meitä opettamaan?" Tämänkaltaiset tunteukset nostattivat entisestään nasaretilaisten vihaa. Totuutta on vielä vaikeampi niellä tutun ihmisen suusta kuultuna.

Jeesuksen kotikaupunkilaisten suuttumus nousi kuitenkin pääosin siitä, mitä hän sanoi. Jeesuksen puheen sisältö sai heidät raivoihinsa. Totuus satuttaa.

Israelin historiassa oli usein aikoja, jolloin kansa luopui Jumalasta. He elivät Jumalan tahdon vastaisesti ja saattoivat jopa palvella epäjumalia. Näinä aikoina Jumala nostatti kansansa keskuudesta profeettoja, jotka tekivät ihmetekojä pakanoiden keskuudessa. Pakanat osoittivat uskoa, he parantuivat ja saivat avun. Pakanoiden kääntymys alleviivasi Israelin luopumuksen syvyyttä. Samalla Jumala todisti, että hän voi halutessaan herättää uskoa kenessä tahansa, myös vierasmaalaisissa. Hän ei ollut ainoastaan Israelin Jumala, vaan kaikkien kansojen Herra.

Jeesuksen esimerkit Eliasta ja Sarpatin leskivaimosta sekä Elisasta ja syyrialaisesta Naamanista sijoittuu tähän kehyskertomukseen.

Nälänhädän aikaan Israelissa oli monta avuntarvitsijaa, monta juutalaista leskeä, mutta profeetta Elia lähetettiin vieraalle maalle köyhimmistä köyhimmän leskivaimon luokse. Leskivaimo otti onkeensa profeetan sanoista, uskoi niihin ja toimi niiden mukaan. Hän ja hänen poikansa pelastuivat nälkäkuoleman kourista. Jumala halusi pelastaa heidät. Näin toteutui sana: *"Jumala siis armahtaa kenet tahtoo ja paaduttaa kenet tahtoo"* (Rm 9:18).

Elisan ja Naamanin kohtaamisen opetus on aivan sama. Naaman osoitti uskonsa toteen tottelemalla profeetan käskyä, parantuen lopulta spitaalista. Vaikka Naaman oli epäpuhdas pakana, silti Jumala pelasti hänet. Samaan aikaan Israelissa oli monta spitaalista, mutta heidän epäuskonsa esti heidän parantumisensa. Ja jälleen sama kaava toistuu: Israel, jonka pitäisi uskoa, ei uskonut. Pakanat, joiden ei periaatteessa pitäisi uskoa, sen sijaan uskoivat.

Jeesuksen esimerkit suututtivat väen, koska he ajattelivat: ”Jumala on yksin Israelin Jumala. Me olemme hurskaita Aabrahamin lapsia. Me menemme taivaaseen, koska noudatamme lakia. Jumala antoi lupauksensa nimenomaan Abrahamille, olemme hänen perillisiä.”

Nasaretilaiset olivat itseriittoisia ja ylpeitä. He eivät tarvinneet sielunlääkäreitä, koska eivät halunneet parantua. He eivät tahtoneet jakaa Israelin Jumalaa muiden kansojen kanssa. Oman kansan ja sydämen paatumusta oli mahdotonta myöntää. Heille usko oli jyrkkiä rajoja, tiukkoja määritelmiä ja jämähtänyttä teologiaa. Tätä maailmaa ei kukaan saanut horjuttaa, ei varsinkaan oman kylän poika. Jeesus julisti kuitenkin heille: *”Herra on lähettänyt minut ilmoittamaan köyhille hyvän sanoman, julistamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista, päästämään sorretut vapauteen ja julistamaan Herran riemuvuotta”* (Lk 4:18-19). Tätä profeetta omalla maallaan tarjosi. Ilosanomaa köyhille, vangeille vapautusta, sokeille näkönsä saamista ja Herran riemuvuotta. Mutta kuinka voi jollekin lahjaksi antaa, jos omavoimaisuudessa on hänelle kylliksi? Jos ei ole hengessään köyhä, mihin ilosanoma enää mahtuu? Jos ei ole omasta mielestään synnin vanki, mistä pitäisi vapautua? Jos väittää näkevänsä hyvin, miksi tavoitella parempaa näköä? Jos iloa riittää ilman Herraa, mitä virkaa on Herran riemuvuodella?

Päivän aiheena on etsikkoajoja. Se tarkoittaa, että Jeesus tulee joskus kolkuttamaan sydämemme portille ja puhuu meille. Päivän evankeliumi antaa karmaisevan todisteen siitä, että tämä puhe voidaan torjua. Silloin Vapahtaja kulkee ohi ja jatkaa matkaansa. Hän ei välttämättä palaa koskaan, kuten hän ei luultavasti palannut ennen kuolemaansa kertaakaan Nasaretiin, kotikaupunkiinsa.

On nurinkurista, että juuri Jumalan hyvyys satuttaa vanhaa ihmistä. Saarnamme, kuten Jeesus saarnasi, että pelastus on Jumalan antama lahja ja kuuluu kaikille ihmisille tasapuolisesti kansakuntaan katsomatta, mutta silti se on monelle liian kova pala kuultavaksi. Se jopa satuttaa – eikö tässä tosiaan muuta tarvita kuin uskoa? Ovatko kaikki samalla viivalla? Eikö se pelasta, että olen luterilainen kristitty ja perheemme on tunnettua körttisukua Pohjois-Savosta? Eikö se riitä, että elää hyvää elämää? Eikös kaikki uskonnot ole sitä samaa?

Onneksi Jeesuksen puheeseen voi ennen kaikkea vastata myönteisesti. Jumalan sanavarastossa hylkääminen on pieni sivuhuomautus, hän tahtoo tulla vastaanotetuksi. Sitä varten Jeesus tuli. Muuta ei tarvita kuin hänen ottaminen vastaan. Usko riittää. Toisin kuin nasaretilaiset tunnustamme, ettemme selviä omin voimin elämästä. Tunnustamme, ettei uskoa synny omin voimin. Tunnustamme, että sielumme on köyhä ilman Herraa, tarvitsemme jatkuvaa vapautusta vanhan ihmisen kahleista, tarvitsemme Pyhän Hengen tuomaa näkökykyä ja haluamme kuulla lisää Herran riemuvuodesta. Sielunlääkäreitä tapaamme vähintään kerran viikossa kirkossa, sana ja sakramentit ovat lääkkeemme. Kun uskomme Jeesukseen, silloin hän ei kulje ohitse ja silloin saamme oikeuden Jumalan lapseuteen: *”Hän tuli omaan maailmaansa, mutta hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan. Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi oikeuden tulla Jumalan lapsiksi, kaikille, jotka uskovat häneen”* (Joh 1:11-12).